

18/07/2024

ט"ד אסף דוק 077-5006206

ת. 052-6885006

הנחיה מספר 1.3 - מדיניות סגירת תיק פלילי מחוסר אשמה

בינואר 2018 התפרסמה הנחיה חדשה של פרקליט המדינה, שי ניצן, הנוגעת לעילות של סגירת תיקים פליליים במשטרה ובפרקליטות. ההנחיה החדשה קובעת כי "אם קיים סיכוי נמוך שהחשוד ביצע את העבירה, עילת הסגירה תהיה היעדר אשמה ולא חוסר ראיות". המשמעות העיקרית היא שכאמור סגירת התיק מהיעדר אשמה מוחקת כל זכר לאזכורו מהרישומים המשטרתיים ולא מאפשרת את פתיחתו של התיק הפלילי מחדש. עו"ד אסף דוק מסביר אודות ההנחיה החדשה והשלכותיה על נחקרים וחשודים.

הנחיה 1.3 - סגירת תיק פלילי מחוסר אשמה פלילית

פתיחת תיק מתרחשת בעקבות תלונה על ביצוע עבירה. עם הגשת התלונה פותחת המשטרה תיק, מזמינה את החשוד לחקירה, אוספת ראיות ומחליטה אם להגיש כנגדו כתב אישום. מהמשטרה התיק עובר לרשות השיפוטית כדי להחליט אם החשוד אשם או זכאי. סגירת תיקים במשטרה יכולה להתבצע בכמה מצבים: המשטרה החליטה שאין תשתית מבוססת להגשת כתב אישום, מחליטה לעצור את ההליך הפלילי ולשחרר את החשוד; הרשות השופטת החליטה כי החשוד זכאי; החשוד יצא אשם, ריצה את עונשו ולאחר תקופת התיישנות מבקש למחוק את התיק.

סגירת תיק פלילי יכולה להיות בגין אחת משלוש עילות אלה:

- **היעדר אשמה** - קצין החקירות הממונה החליט כי אין מדובר בעבירה פלילית ולכן אפשר למחוק את התיק מרשומות המשטרה.
- **היעדר ראיות** - אמנם המשטרה חושבת שהאדם כן מעורב בעבירה מסוימת, אך אין נגדו מספיק ראיות. למשל, החוקרים לא הצליחו לאסוף ראיות או הראיות שנאספו אינן מספיקות לבסס הרשעה מעל לכל ספק סביר. המשמעות של סגירת תיק מחוסר ראיות, היא סגירה נקודתית של החקירה, אולם ייתכן והחקירה תיפתח מחדש אם יימצאו ראיות חדשות. בניגוד לסגירת התיק מהיעדר אשמה, התיק שנגנז על רקע היעדר ראיות עדיין נשאר ברשומות המשטרה.
- **אין הצדקה להעמדה לדין ("חוסר עניין לציבור")** - הקצין הממונה סבור שהתבצעה עבירה, אולם אין הצדקה להמשיך את ההליך הפלילי כנגד האדם. למשל ביצע עבירה פעוטה, עברו הנקי של החשוד, פגיעה קטנה במעורבים וכך הלאה. המשמעות היא שלמעשה החברה מחלה לאדם, אולם עדיין התיק שלו נשאר ברשומות המשטרה.

מהי ההנחיה החדשה של פרקליט המדינה בנושא?

בינואר 2018 התפרסמה הנחיה חדשה של פרקליט המדינה, שי ניצן, הנוגעת לעילות של סגירת תיקים במשטרה ובפרקליטות. ההנחיה החדשה קובעת כי "אם קיים סיכוי נמוך שהחשוד ביצע את העבירה, עילת הסגירה תהיה היעדר אשמה ולא חוסר ראיות". המשמעות העיקרית היא שכאמור סגירת התיק מהיעדר אשמה מוחקת כל זכר לאזכורו מהרישומים המשטרתיים. היבט זה משמעותי מאוד עבור אנשים שנפתח להם תיק במשטרה מכמה סיבות:

- הצטברות של תיקים ברישום המשטרתי עלולה להטות את הכף כנגד אדם בעתיד, אם יבצע עבירות.
- יש מקצועות מסוימים שלא ניתן לעסוק בהם אם קיים לאדם רישום במאגרי המשטרה.

18/07/2024

077-5006206

052-6885006

□ קיומו של רישום במאגרים המשטרתיים משפיע על דימויו העצמי של האדם, תפקודו החברתי והמשפחתי.

ההנחיות המתירות סגירת תיק על רקע היעדר אשמה פלילית השתנו לאורך השנים. בהתחלה ההנחיה הייתה לסגור תיק על רקע כזה רק אם אין שום ראיה שקושרת את החשוד לעבירה. עם השנים התחלפה הוראה זו במבחן של ספק סביר לחפותו של החשוד. כעת ההנחיה החדשה של ניצן קובעת מבחן של "מידת הסבירות לביצוע העבירה". כלומר על התובע (התובע המשטרתי או הפרקליט) לבחון את מידת הסבירות שהחשוד אכן ביצע את העבירה המיוחסת לו. אם הראיות שנאספו בתיק במהלך החקירות מורות כי הסיכוי נמוך, הרי עילת הסגירה תהיה "היעדר אשמה" ולא "היעדר ראיות".

ניצן מנמק את ההסיבה להנחיה החדשה בכך שקשה לכמת 'תשתית ראייתית', וכך תיקים רבים נסגרו בהיעדר ראיות ולא בהיעדר אשמה, מה שהעביע על עתידם של אנשים. כדי להקל על הגורמים הרלבנטיים להחליט מהי העילה המתאימה לסגור את התיק, מספק ניצן כמה כלים נוחים. מטרתם היא לזהות את הקו שמפריד בין מצב שבו אין 'מספיק ראיות' ולכן התיק ייסגר מהיעדר ראיות, לבין מצב שבו יש לבחון את 'מידת הסבירות' שהחשוד אכן ביצע את העבירה. ההנחיה קובעת כך: "נניח שעוצמת הראיות בתיקים פליליים נעה בטווח שבין 0 (אין כל ראיה הקושרת את החשוד לביצוע העבירה) - ל-10 (הראיות קושרות את הנאשם לעבירה באופן ודאי), ודירוג של 5 מבטא סיכוי זהה שהחשוד ביצע את העבירה, כמו הסיכוי שהוא לא ביצע את העבירה. על סקאלה זו, הרי שבתיק שבו עוצמת הראיות היא 2 ומטה, ייסגר התיק בעילה של 'היעדר אשמה' ואילו בתיק שעוצמת הראיות בו מעל 2, ייסגר התיק בעילה של 'חוסר ראיות'".

כמובן שאין צורך לציין את הניתוח הכמותי הנ"ל בעת סגירת התיק, אלא מדובר על כלי עזר שאפשר להשתמש בו אך לא חובה להשתמש בו. כך אפשר לשקול את התשתית הראייתית לצד בדיקת הסיכוי שהאדם ביצע את העבירה. ההנחיה החדשה קובעת כי כדי להעריך את מידת הסיכוי שהחשוד אמנם ביצע את העבירה, יש לשקול נתונים כגון מידת המהימנות של העדויות המרכזיות אל מול מידת המהימנות של החשוד, קיומן או היעדרן של ראיות נוספות, האם יש מידע מודיעיני ממקור אובייקטיבי (הקלטות שמע, תיעוד ויזואלי וכדומה). כמו כן אפשר גם להתחשב בתוצאה של בדיקת פוליגרף אם התבצעה מטעם הרשות ובתנאי פיקוח מקצועיים. אמנם בדיקת פוליגרף לא יכולה לשמש כראיה בהליך פלילי, אך היא כן יכולה להוות שיקול בעילת סגירת התיק.

לסיכום, ההנחיה החדשה של ניצן הוגנת כלפי אנשים שנפתח להם תיק במשטרה, אך הוחלט לגנוז אותו. בעבר אם התשתית הראייתית הייתה נמוכה, לא הייתה ברירה אלא לסגור את התיק בעילה של 'היעדר ראיות'. כעת, אפשר גם לסגור תיקים כאלה בעילה של 'היעדר אשמה', לפי מבחן של סבירות שהחשוד אכן ביצע את העבירה שיוחסה לו.

נפתח נגדך תיק פלילי והנך מבקש להביא לסגירתו מחוסר אשמה פלילית?

עליך לפנות לעורך דין פלילי מומחה בתחום על מנת שיעץ לך על דרך הפעולה הטובה ביותר ויגיש עבורך בקשה לסגירת התיק הפלילי שנפתח נגדך לגורם המתאים שבסמכותו להביא לכך. אתה מוזמן ליצור עימנו קשר בטלפון **052-6885006** או באמצעות הטופס המקוון באתר, ונשמח לסייע ולהציע לך מענה ופתרונות מקצועיים בהתאמה אישית. הפניה אינה כרוכה בהתחייבות כל שהיא מצדך. סודיות מלאה מובטחת.

דוגמאות למקרים בהם משרדנו הוביל לסגירת תיקים מחוסר אשמה פלילית

- סגירת תיק אונס נגד לקוח מחוסר אשמה
- סגירת תיק מעשה מגונה בקטין בחוסר אשמה
- סגירת תיק פלילי ללקוח שנחשד במעשים מגונים בקטינים בתוך המשפחה
- סגירת תיק בהיעדר אשמה להורים שנחשדו בתקיפה והתעללות בילדיהם הקטינים

18/07/2024

077-5006206

052-6885006

- סגירת תיק פלילי בהסדר מותנה ללקוח שנחשד בעבירות מחשב וקבלת דבר במרמה
- סגירת תיק פלילי בעבירות תקיפה ופציעה
- סגירת תיק פלילי ללקוח שהואשם בגניבה ממעביד
- סגירת תיק חקירה ללקוח שנחשד במעשה מגונה
- סגירת תיק פלילי בעבירות גניבה והונאה בכרטיסי אשראי
- סגירת תיק פלילי בעבירת תיווך בסמים לקטינים
- סגירת תיק פלילי בעבירת יבוא סמים באינטרנט
- סגירת תיק תקיפה שנפתח נגד רופאה בעילה של חוסר אשמה פלילית
- סגירת תיק פלילי ללקוח בעבירות בידוי ראיות ומסירת ידיעה כוזבת
- סגירת תיק משטרתי בחוסר אשמה ללקוחה שנחשדה בתקיפת זקן

לדוגמאות נוספות לחצו כאן